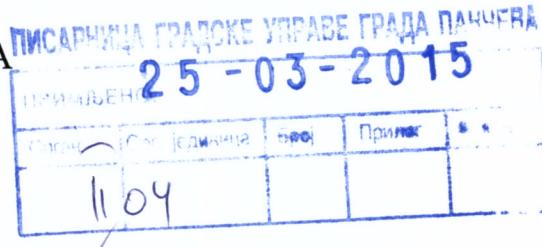

Заштитник грађана
града Панчева
улица Жарка Зрењанина 13
26000 Панчево, Србија

Тел: 013/ 347 154
Факс: 013/ 347 154
ПИБ 107073916
jelena.stojkovic-sokolovic@zastitnik.pancevo.rs

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД ПАНЧЕВО
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
БРОЈ : I-00-012-1/2015
Панчево, 28. јануар 2015. године

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ГРАДА ПАНЧЕВА
Г-дин Филип Митровић

Поштовани,

Одредбом чл. 24 Одлуке о заштитнику грађана града Панчева (Службени лист града Панчева бр. 27/2009 и 18/2013) прописано је да заштитник грађана може поднети надлежном органу Града иницијативу за измену и допуну прописа и општих аката Града ако сматра да до повреде права грађана долази због недостатка у тим актима, и може иницирати доношење нових прописа и других општих аката града када сматра да је од значаја за заштиту права грађана. Поступајући у складу са наведеном одредбом, а у циљу заштите права грађана подносим следећу:

ИНИЦИЈАТИВУ ЗА ИЗМЕНУ-ДОПУНУ ОДЛУКЕ О УСЛОВИМА И НАЧИНУ СНАБДЕВАЊА ТОПЛОТНОМ ЕНЕРГИЈОМ КУПАЦА НА ПОДРУЧЈУ ГРАДА ПАНЧЕВА („Службени лист града Панчева“ бр. 19/2014 објављеној дана 24. октобра 2014. године, која је ступила на снагу 02. новембра 2014. године) и саставним делом ове Одлуке Тарифног система за обрачун испоручене количине топлотне енергије купцима на подручју града Панчева

Одредбом чл. 194 ставом 2 Устава Републике Србије прописано је да је Устав највиши правни акт Републике Србије, а ставом 3 да сви закони и други општи акти донети у Републици Србији морају бити сагласни са

Уставом. Одредбом чл. 195 ставом 2 Устава Републике Србије прописано је да статути, одлуке и сви други општи акти аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе морају бити сагласни са законом, док одредба чл. 198 став 1 указује да појединачни акти и радње државних органа, организација којима су поверила јавна овлашћења, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, морају бити засновани на закону.

Одредба чл. 90 Устава Републике Србије прописује да Република Србија штити потрошаче, а да су посебно забрањене радње усмерене против здравља, безбедности и приватности потрошача, као и све нечасне радње на тржишту.

Из правилне и потпуне примене наведених одредби Устава Републике Србије произилази и примена Закона о комуналним делатностима који у својим одредбама дефинише титуларе права и обавеза у дужничко-поверилачком односу комуналних предузећа и грађана као корисника услуга истих предузећа.

Однос комуналног предузећа и грађанина као купца, или корисника услуга је облигационо-правне природе и када су делатности од јавног значаја, као што је производња, дистрибуција и снабдевање крајњих купаца топлотном енергијом, у питању. То значи да почев од Устава Републике Србије, преко Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“ бр. 88/11), Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“ бр. 36/90 „Службени лист СРЈ“ бр. 29/96), Закона о заштити потрошача („Службени гласник РС“ бр. 62/14), Закона о енергетици („Службени гласник РС“ бр. 80(11, 93/12), Закона о ефикасном коришћењу енергије („Службени гласник РС бр. 25/2013), Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ 39/85, бр. 57/89, „Службени лист СРЈ“ 31/93), треба поћи од чињенице да се производњом, дистрибуцијом и снабдевањем крајњих купаца топлотном енергијом пружа услуга од значаја за остварење основних животних потреба грађана која треба да обезбеди достојанствен стандард живота.

Због тога право на куповину, или коришћење овакве услуге када је реч о делатности од општег интереса мора бити ограничено само када је то право грађанина да не користи, или не купује ову услугу везано за питање техничке могућности искључења са инсталација за дистрибуцију топлотне енергије због утицаја и штете на остале купце, односно кориснике.

Имајући у виду примену Закона о енергетици и Закона о ефикасном коришћењу енергије и чињеницу да се променом начина обрачуна трошкова услуга дистрибуције мења битни елемент Уговора о продаји топлотне енергије, што предвиђа и одредба чл. 33 Одлуке о условима и начину снабдевања топлотном енергијом купаца на подручју града

Панчева („Службени лист града Панчева“ бр. 19/2014) да се уговор о продаји топлотне енергије између енергетског субјекта и купца закључује у писаној форми, али и то да уколико уговор о продаји топлотне енергије није склопљен у писаној форми, сматра се, да је уговорни однос између енергетског субјекта и купца настао са даном почетка испоруке топлотне енергије купцу, те да у овом случају су енергетски субјект и крајњи корисник топлотне енергије недвосмислено одговорни за настале обавезе снабдевања топлотном енергијом у складу са одредбама ове одлуке, а да енергетски субјект није дужан испоручивати топлотну енергију, уколико купац одбије склапање писаног уговора о продаји топлотне енергије, мишљења сам да би ова одредба требала да одређује пре свега обавезу закључења уговора у писменој форми, а наставак уговора који није склопљен у писаној форми, као потпуно нов уговор.

Пре ове одредбе апсолутно нема ниједне одредбе која обавезује Енергетског субјекта да обавести купца, односно грађане правима како то предвиђа одредба чл. 87 Закона о заштити потрошача. Овом одредбом прописано је да пре закључења уговора о пружању услуга од општег економског интереса, поред обавеза трговца у погледу обавештавања, тргован обавештава потрошача о:

1. праву да потрошачу услуге од општег економског интереса одређеног квалитета морају да буду пружене по приступачној цени;
2. посебним понудама и попустима, са јасном назнаком услова за њихову реализацију;
3. критеријумима за стицање статуса угроженог потрошача, посебним погодностима намењеним угроженим потрошачима и начинима њихових остваривања;
4. износу тарифе која обухвата накнаду за прикључење на мрежу, врстама накнада за коришћење, укључујући детаље о стандардним попустима који се примењују и посебним и циљним тарифним плановима, као и роковима за прикључење на дистрибутивну мрежу;
5. начину на који се могу добити подаци о важећим тарифама и ценама одржавања;
6. праву и могућности потрошача да промени пружаоца услуге од општег економског интереса без додатне накнаде;
7. начину остваривања права на накнаду, односно повраћај уплаћеног износа ако пружена услуга не одговара уговореном квалитету;
8. постојању могућности вансудског решавања потрошачких спорова;
9. условима и поступцима за промену услова из уговора и праву на раскид уговора пре истека уговорног рока;
10. доступност, условима и врстама накнада за одржавање ако трговац нуди и услугу одржавања.

Како је то уговорни однос између две стране, мора постојати саласност воља, а пре сагласности воља мора постојати обавеза обавештавања о битним састојцима уговора који је закључен кад су се уговорне стране сагласиле о битним састојцима уговора – чл. 26 Закона о облигационим односима.

Како је однос између Енергетског субјекта (ЈКП Грејање) и крајњег купца уговорни однос између ове две стране у коме не може бити услова у људском фактору, као што је сагласност то иницирам следеће измене:

Одредба чл. 36 став 5 Одлуке која прописује да се промена Споразума трошкова може прихватити уз писмену сагласност више од 50% власника грејне површине приклучених на једну подстаницу и примењује се са првим следећим обрачунским периодом, што представља услов за купце којима се топлотна енергија распоређује и мери преко уређаја за расподелу утрошка топлотне енергије – (алокатор трошкова) директно је у супротности са Законом о облигационим односима и природи уговора који закључује са једне стране ЈКП Грејање, а са друге стране купац енергије и не сме бити услов уговору, док чињеница да када се врши измена Споразума трошкова код купаца који уградију подмерила (калориметре) сагласност више од 50% власника грејне површине није услов за измену Споразума трошкова, што доводи до неравноправног положаја купаца на тржишту.

Услов уградње радијаторских вентила са термостатском главом и уређаја за расподелу утрошка топлотне енергије – делитеља трошкова испоручене топлотне енергије не може зависити од више од 50% власника грејане површине приклучене на једну топлотну подстаницу што сада предвиђа одредба чл. 45 став 7 Одлуке и чл. 19 став 3 Тарифног система за обрачун испоручене количине топлотне енергије купцима на подручју града Панчева, како из свих наведених разлога, тако и због довођења у неравноправан положај грађана који једино могу да уграде делитеље трошкова испоручене топлотне енергије и омогућавањем власницима станови, пословних просторија и других заједничких делова објекта уградњу подмерила (калориметара) без било каквих услова сем техничких могућности.

Стога овом иницијативом предлажем да се измени Одлука тако што би се у чл. 36 ставу 5 утврдила обавеза обавештавања и допуне Споразума трошкова без ичије сагласности, идентично важи и за чл. 19 став 3 Тарифног система за обрачун испоручене количине топлотне енергије купцима на подручју града Панчева, а у чл. 45 ставу 7 утврдила обавеза енергетског субјекта да када постоје техничке могућности омогући уградњу радијаторских вентила са термостатском главом и уређаја за расподелу утрошка топлотне енергије – делитеља трошкова испоручене топлотне енергије.

Напомињем да је донета Одлука о реализацији Пројекта наплате утрошене топлотне енергије на основу мерења испоручене енергије – односно мерења индивидуалне потрошње купаца енергије приклучених на систем централног грејања стамбеног /пословног простора („Службени лист града Панчева“ бр. 15/2010) која је поред осталог одредбом чл. 5 прописала да ће

оснивач Енергетском субјекту пружити сву потребну логистику у реализацији овог пројекта и потребне гаранције у обезбеђивању кредита и подршку у конкурисању приступним фондовима Републике Србије, Аутономне покрајине Војводине и Европске уније за донације ради остваривања уштеде у потрошњи енергије, да је планирана вредност инвестиције за реализацију Пројекта из члана 1 ове одлуке око 3,5 милиона евра, да је рок за завршетак радова до 3 године, а услови задуживања Енергетког субјекта на мин. 10 година са грејс периодом од мин. 2 године. Сходно наведеном и обавези инвестирања у остваривања уштеде у потрошњи енергије, те чињенице да је рок истекао 2013. године, потребно је предвидети нов модел афирмишења купца топлотне енергије у проналажењу начина да се штедећи енергију не осиромашују грађани који је користе и плаћају.

Поред тога дужност јавних комуналних предузећа која врше дистрибуцију топлотне енергије према Закону о ефикасном коришћењу енергије одредбом чл. 51 прописано је ставом 1 да дефинишу све услове и податке за израду техничке документације за пројектовање, уградњу и реконструкцију термотехничких инсталација, а нарочито постављање уређаја: 1. за регулацију предаје топлотне енергије и уређаја за мерење предате топлотне енергије за објекат; 2. за мерење предате топлотне енергије за сваки део објекта, 3. за контролисану регулацију предаје топлотне енергије на сваком поједином грејном телу; а тачком 4 подтачком 1 да за објекте већ прикључене на систем даљинског грејања, на захтев власника објекта, односно дела објекта, која је једно мерно место обезбеде понуду да, ако техничке могућности то дозвољавају и ако је то економски исплативо, грејну инсталацију, по конкурентним ценама, опреме уређајима за мерење предате топлотне енергије, који обезбеђују тачне податке о стварно предатој количини топлотне енергије за сваки део објекта, као и уређајима за контролисану регулацију предаје топлотне енергије на сваком поједином грејном телу.

Са друге стране ова иницијатива односи се и на омогућавање купцима топлотне енергије раскид уговора о пружању услуга дистрибуције топлотне енергије по начелу двостраног давања, начелу слободног тржишта и начелу забране конкуренције.

Одредбом чл. 68 ставом 1 Одлуке прописано је да купац који је етажни власник стана или пословног простора или других заједничких делова објекта, код испоруке топлотне енергије са једног мерног места, може поднети писаним путем, појединачан захтев за отказ уговора о продaji топлотне енергије и захтев за искључење са система топлотне енергије, а ставом 2 да би купац из става 1 овог члана био искључен са система топлотне енергије, уколико техничке могућности то дозвољавају (одвајање грејних тела од инсталација, потребно је да прибави сагласност 65% власника грејане површине прикључених на једну топлотну подстаницу).

Став 2 ове одредбе у супротности је са уговором који би се закључио или се и даље примењује уз претходно обавештавање о условима, правима и обавезама и одредбама Закона о облигационим односима, те Закона о својинскоправним односима и Закона о заштити потрошача, јер се ради о двостраноправном односу и једино што може бити услов који би био за разматрање приликом расправљања о захтеву за раскид уговора су техничке могућности, при чему техничке могућности не могу бити само могућности одвајања грејних тела од инсталација, већ и могућности које не могу довести у питање квалитет дистрибуције топлотне енергије и другим корисницима услуга, односно купцима.

О супротности овог услова од 65% сагласности власника за раскид уговора указује одредба чл. 133 став 1 Закона о облигационим односима да ако после закључења уговора наступе околности које отежавају испуњење обавезе једне стране, или ако се због њих не може остварити сврха уговора, а у једном и у другом случају у тој мери да је очигледно да уговор више не одговара очекивањима уговорних страна и да би по општем мишљењу било неправично одржати га на снази такав какав је, страна којој је отежано испуњење обавезе, односно страна која због промењених околности не може остварити сврху уговора може захтевати да се уговор раскине.

Право на раскид уговора произилази и из одредба чл. 89 Закона о заштити потрошача да потрошач има право да раскине уговор о пружању услуга од општег економског интереса ако није сагласан са променом цене, односно тарифе и изменом општих услова уговора наведеним у обавештењу трговца, као и у погледу квалитета пружених услуга, те да је дужан да уплати износ за услуге које су му пружене до раскида уговора.

Такође је нужно и потребно да се Одлука допуни и у правцу омогућавања права нездовољног грађанина, купца, да у случају утврђења да нема техничких могућности искључења ангажује стручно независно лице ради давања мишљења о техничкој могућности, те уколико постоји два различита мишљења о томе обраћање купца захтевом за извршење инспекцијског надзора надлежном комуналном инспектору који је дужан да поступи сагласно законским овлашћењима.

Наведено није само примедба Заштитника грађана града Панчева, већ се питањем ограничења права грађана у коришћењу услуге производње и дистрибуције топлотне енергије бавио и Покрајински омбудсман истраживањем, а у извештају вршења комуналне делатности производње и дистрибуције топлотне енергије од стране енергетских субјеката на територији АПВ у поступцима по захтевима купаца за искључење

дистрибутивног система, односно отказа уговора о продаји топлотне енергије из 2014. године.

Из свега указаног потребно је да :

- Нема условљености за измену закљученог уговора код купца топлотне енергије који жели да користи услуге ЈКП Грејања, те контролише своју потрошњу путем калориметара, односно путем делитеља топлоте, сем техничких могућности
- Нема условљености за раскид уговора сем техничких могућности, док траје грејна сезона (имајући у виду да се уговор не може раскинути у невреме)

Ставом 4 члана 68 Одлуке прописана је обавеза купца који је искључен са система даљинског грејања да је у обавези да измирује фиксни део цене грејања. Одредбом чл. 88 став 2 Одлуке прописано је да сви купци који су искључени са система даљинског грејања, по било ком основу, од дана ступања на снагу ове одлуке, имају обавезу да измирују фиксни део цене грејања у складу са овом одлуком и Актом о искључењу.

Иницирам измену наведених одредби утолико што ће обавеза искљученог грађанина са система грејања да плаћа фиксни део цене грејања бити једино у ситуацији ако цеви за дистрибуцију топлотне енергије пролазе кроз непокретност бившег купца и везују суседне непокретности, те утврдити у овом случају обавезу плаћања фиксног дела до 30%.

Одредба чл. 69 став 2 Одлуке предвиђа да се захтев за искључење може доставити енергетском субјекту у периоду од 1.05. до 1.09. текуће године, а одредба чл. 94 Одлуке да ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу града Панчева“, а примењиваће се од грејне сезоне 2015/2016. Одредба чл. 94 Одлуке мора претрпети измену, односно иницирам измену тако што би се на крају одредбе иза 2015/2016 навели сем одредбе чл. 69 Одлуке која се има применити од ступања на снагу ове Одлуке.

ТОПЛА ВОДА

Одредбом чл. 42 ставом 6 Одлуке прописано је да температура санитарне топле воде износи 45 °C у тачки испоруке односно испред запорних вентила на излазу из топлотне подстанице, а ставом 7 да температура санитарне топле воде не може да буде испод 40 °C и изнад 50 °C. Собзиром да нам се грађани обраћају са проблемом како је температура санитарне топле воде док дође до њихових купатила ниска, јер се од запорних вентила на излазу из топлотне подстанице до домаћинстава које користе топлу воду температура знатно смањи, а вода охлади, потребна је измена става 6 и става 7 ове одредба тако да се уз техничке могућности одреди виша

температура санитарне топле воде испред запорних вентила, као и да температура не може да буде испод 45 °C.

Предвидети могућност искључења са система санитарне топле воде.

На крају подносим иницијативу за измену одредбе чл. 3 Тарифног система за обрачун испоручене количине топлотне енергије купцима на подручју града Панчева тако што нема разврставања на тарифне групе стамбених и пословних простора, јер и једни и други купци топлотне енергије користе енергију на исти начин, те тако нема места повећања трошкова и примене корективног фактора 1,50 како то предвиђа сада одредбом чл. 21 став 3 Тарифе.

ЗАШТИТНИЦА ГРАЂАНА
ГРАДА ПАНЧЕВА

Јелена Стојковић Соколовић, дипл.правник, с.р.

